

ชื่อเรื่อง ศิลปะปูนปั้นเมืองเพชรบุรีกับการสร้างคุณค่าและมูลค่าทางวัฒนธรรม
ผู้วิจัย พระมหาสมนึก จันทร์ทอง
กรรมการควบคุม รองศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูรย์ มีกุศล และอาจารย์ ดร.เต็มจิต จันทกา
ปริญญา ศศ.ม. สาขาวิชา วัฒนธรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ปีที่พิมพ์ 2551

บทคัดย่อ

ปูนปั้น เป็นกรรมวิธีสร้างสรรค์ศิลปะสาขาหนึ่ง อันมีมาแต่โบราณดังปรากฏให้เห็นอยู่ตามสถานที่ต่าง ๆ มากมาย เช่น อุโบสถ วิหาร ศาลาการเปรียญ เจดีย์ หอระฆัง ชุ่มประตู่ หน้าต่าง และฐานชุกชีพระพุทธรูป จะนิยมปั้นลวดลายประดับตกแต่ง เพื่อเน้นความงาม ความโอ้อ่างบอกลถึงความเลื่อมใสศรัทธาในพระพุทธศาสนา การวิจัยเรื่อง ศิลปะปูนปั้นเมืองเพชรบุรีกับการสร้างคุณค่าและมูลค่าทางวัฒนธรรม มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาองค์ความรู้ภูมิปัญญา แนวทางการสืบสานและการสร้างคุณค่าและมูลค่าทางวัฒนธรรม โดยใช้ระเบียบวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง ประกอบด้วย ผู้รู้ 5 คน กลุ่มผู้ปฏิบัติการ 5 กลุ่ม กลุ่มผู้ใช้ 5 วัด และประชาชนทั่วไป จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสังเกตแบบมีส่วนร่วม แบบสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง แบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง และแบบสนทนากลุ่ม การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัยพบว่า ปูนปั้น เป็นกรรมวิธีสร้างสรรค์ศิลปะด้านประติมากรรม อันมีมาตั้งแต่โบราณดังปรากฏให้เห็นตามสถานที่ต่าง ๆ เช่น อุโบสถ วิหาร หอระฆัง ชุ่มประตู่ หน้าต่าง และฐานชุกชีพระพุทธรูป เพื่อเน้นความงาม ความโอ้อ่างบอกลถึงความเลื่อมใสในพระพุทธศาสนา จังหวัดเพชรบุรีเป็นดินแดนที่ปรากฏผลงานศิลปกรรมปูนปั้นตั้งแต่สมัยโบราณ จนถึงปัจจุบัน งานปูนปั้นเป็นงานศิลปะที่มีความสำคัญและมีชื่อเสียงของจังหวัดเพชรบุรี ปูนปั้นเมืองเพชรเป็นการใช้ปูนสดที่มาจากการตำของส่วนผสมต่าง ๆ ตามภูมิปัญญาของช่างปูนปั้น การตำปูนต้องอาศัยเวลาความอดทน และเป็นคนช่างสังเกต เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ว่า จะนำไปใช้ได้ในเวลาใด อันสามารถปั้นลวดลาย หรือรูปต่าง ๆ ได้

ในด้านคุณค่านั้น ผลงานปูนปั้นมีความงดงาม ด้านรูปแบบ การจัดองค์ประกอบ และการถ่ายทอดความรู้ด้านคุณค่าภูมิปัญญา ช่างปูนปั้นสามารถที่จะสร้างผลงานให้สะท้อนความคิดทางปัญญา การสร้างสรรค์ และด้านประวัติศาสตร์ เพื่อเป็นหลักฐานสะท้อนให้เห็นประวัติศาสตร์ของ

งานศิลปะตามยุคตามสมัย และยังสามารถถึงมรดกทางวัฒนธรรมอันจะเชื่อมโยงเข้ากับ
ขนบธรรมเนียม คติความเชื่อและหลักธรรมตามแนวทางพระพุทธศาสนาได้เป็นอย่างดี
เมื่องานศิลปะปูนปั้นเมืองเพชรบุรีได้รับการสนับสนุนส่งเสริมอย่างจริงจัง และ มีการยอมรับ
มากขึ้น ก่อให้เกิดรายได้ของกลุ่มช่าง กลุ่มบุคคล สถานที่ทั่วไปที่มีความเกี่ยวข้องหรือแสดงงาน
ปูนปั้น นอกนั้นแล้ว งานปูนปั้นยังก่อให้เกิดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมได้ การศึกษางานปูนปั้น
จึงจำเป็นต้องยกระดับคุณภาพของผลงาน สามารถโน้มน้าวจิตใจคนรุ่นหลังให้มีความรู้สึกรัก
เห็นคุณค่า เห็นความสำคัญ มีจิตใจที่จะร่วมกันรักษาสืบทอดศิลปะปูนปั้นต่อไป.

โดยสรุป ภาครัฐโดยเฉพาะอย่างยิ่ง องค์กรท้องถิ่น และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรมีการจัดสรร
งบประมาณสนับสนุน และยกย่องศิลปะปูนปั้นให้เป็นงานที่มีความสำคัญกับจังหวัดเพชรบุรี ควรมี
องค์กรรับผิดชอบโดยเฉพาะ จะช่วยให้งานปูนปั้นมีคุณค่ามากขึ้น ส่งเสริมเศรษฐกิจของท้องถิ่น
ให้มีคุณค่า และส่งเสริมเศรษฐกิจให้แก่ชุมชนในรูปแบบของที่ระลึกต่าง ๆ

TITEL Sculptural Mortar Art of Mueang Phetchaburi and Creation of
Cultural value and Costs

AUTHOR Phar Maha Somnuek Chanthong

ADVISORS Assoc. Prof. Dr. Paitoon Meekusol and Dr. Temchit Chanthakha

DEEGREE M.A. **MAJOR** Cultural Science

UNIVERSITY Mahasarakham University **DATE** 2008

ABSTRACT

Sculptured mortar is a process of creating a branch of art which has come into being since the ancient time as seen in a large number in places as uposata, vihara, sermon halls, chetiya, bell towers, gate arches, window arches, and chukkachi bases of Buddha images. Decorating patterns are popularly sculptured to emphasize beauty and adornment, indicating faith in Buddhism. This study of sculptural mortal art of Mueang Phetchaburi and creation of cultural value and costs aimed to examine the body of knowledge, wisdom, and guidelines for adhering and creating cultural values and costs by using the qualitative research methodology. The sample was purposively selected and consisted of 5 informants, 5 groups of practitioners, a group of users of 5 temples, and 30 people in general. The instruments used for collecting data were a participant-observation form, a non-participant observation, form, a structured-interview form, an unstructured-interview form, and a group discourse form. The results of data analyses were presented by means of a descriptive analysis.

The results of the study revealed that sculptured mortar was a process of creating sculptural art which has come into being since the ancient time as seen in such different places as uposata, vihara, bell towers, gate arches, window arches, and chukkachi bases of Buddha images to emphasize beauty and adornment, indicating faith in Buddhism. Changwat Phetchaburi is the land where sculptural mortar art works have appeared from the ancient time up to present. Sculptural mortar works are important and famous art works of Changwat Phetchaburi. Sculptural mortar of Mueang Phetchaburi is the use of fresh mortar form pounding different ingredients together according to wisdom of mortar sculptors. Mortar

pounding needs time, patience, and being watchful persons to originate learning what time the mortar can be used and can be sculptured into patterns or different forms.

In terms of value, sculptural mortar works have beauty in terms of styles of layouts or components and transferring knowledge in terms of value of wisdom, the mortar sculptors can create their works to reflect intellectual thoughts and creation, and in terms of history to be evidence to reflect history of art in each age. Art works can also reflect cultural heritages which can well link to conventions, beliefs, and dharma principles according to the Buddhist way.

When sculptural mortar art works of Mueang Phetchaburi have been earnestly supported and promoted and more accepted, these art works have generated incomes of groups of sculptors, groups of persons, and places in general that involve or display sculptural mortar art works.

In addition, cultural mortar works can generate cultural tourism. This the study of sculptural mortar works is necessary to upgrade the quality of art works to be able to convince next generation of people to feel proud, appreciate, and realize the importance of cooperation in keeping and adhering to sculptural mortar art in the future.

In conclusion, the state actor, particularly local organizations and those involved, should allot budgets to support and should praise sculptural mortar art to be important art works of Changwat Phetchaburi. There should be a responsible organization in particular. This will keep sculptural mortar works be more valuable, promote local economy to be valuable, and promote economy of communities in the form of different souvenirs.

.

